

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Ecologische inventarisatie IJkenweg 12, Zandhuizen

projectnummer: 267.64.50.00.00

Onderwerp: Ecologische inventarisatie IJkenweg 12, Zandhuizen

Datum: 30-01-2020

Inleiding

KADER

De initiatiefnemer is voornemens om de zorginstelling aan de IJkenweg 12 in Zandhuizen uit te breiden. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de inventarisatie op 11 december 2019 bezocht door een ecoloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: bewolkt, circa 7 °C, droog en een matige wind.

PLANGEBIED

Het plangebied betreft een woonboerderij met een schuur (zie figuur 1). Het plangebied ligt in het buitengebied ten noord westen van Zandhuizen en wordt in het zuiden begrensd door de IJkenweg. Verder grenst het plangebied aan de oostzijde aan een bos en aan de noordzijde en westzijde aan agrarische percelen.

De woonboerderij is opgetrokken uit baksteen met een pannendak met zonnepanelen. De schuur is eveneens opgetrokken uit baksteen met een pannendak. Tussen de bebouwing en langs de oostzijde van de woonboerderij ligt verharding om de schuur en woning bereikbaar te maken. Ten noorden en westen van de bebouwing ligt gazon. Daarnaast staan aan de noordwestzijde van het plangebied een aantal bomen. Tussen de aangrenzende agrarische percelen en het plangebied ligt een sloot langs de noordzijde. Permanent oppervlaktewater is niet aanwezig.

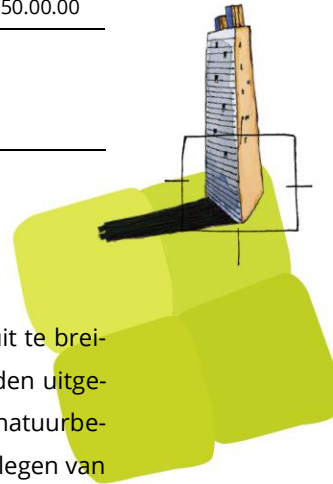
¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

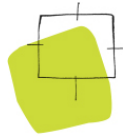
BügelHajema, Adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Vaart NZ 50, 9401 GN Assen T 0592 316 206

E info@bugelhajema.nl W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen, Leeuwarden en Amersfoort

De ontwikkelingen bestaan uit de realisatie van een uitbouw ten noorden van de huidige bebouwing met vijf nieuwe zorgkamers met badkamer, een gezamenlijke zithoek, medicijnkamer en een nachtdienstkamer. Deze uitbouw bestaat uit een enkele woonlaag.

De ingang aan de noordzijde van de woonboerderij wordt vervangen door een verbinding tussen de huidige woonboerderij en de centrale hal van de te realiseren uitbouw. Daarnaast worden aan de noordzijde van de aanbouw zes tuintjes aangelegd.

Voor deze ontwikkeling wordt de huidige schuur ten noorden van de woonboerderij gesloopt en wordt grond vergraven. Vegetatie rondom de bebouwing wordt behouden.

Figuur 1. Topografische kaart met de locatie van het plangebied (rood). (Bron: ruimtelijkeplannen.nl)

Foto's 1 t/m 4. Impressie van het plangebied op 13 januari 2020. Linksboven het aanzicht op de woonboerderij vanuit het noorden. Rechtsboven het aanzicht op de ingang van de woonboerderij. Linksonder het aanzicht op de te slopen schuur vanuit het noorden. Rechtsonder het aanzicht op de te slopen schuur en woonboerderij vanuit het noordwesten.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna² (NDFF) via Quickscanhulp.nl³ (© NDFF - quickscanhulp.nl 13-01-2020 08:01:34) blijkt dat binnen een straal van een kilometer rond het plangebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën, een enkel reptiel en enkele ongewervelden.

De vegetatie in het plangebied bestaat voornamelijk uit een aantal algemene plantensoorten. De waargenomen soorten in het grasveld zijn onder meer grote brandnetel, gestreepte witbol, paardenbloem en klein kruiskruid. Opgaande beplanting bestaat voornamelijk uit enkele zomereiken. De waargenomen soorten duiden op een voedselrijke bodem. Beschermde plantensoorten zijn niet bekend vanuit de directe omgeving van het plangebied (Quickscanhulp.nl). Deze zijn gezien de terreingesteldheid en de voedselrijkdom ook niet te verwachten.

Een aantal jaarrond beschermde vogelsoorten is bekend uit de directe omgeving van het plangebied, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd (Quickscanhulp.nl). De te slopen schuur heeft openingen in het pannendak die voor huismus toegang kunnen bieden tot de binnenzijde van deze bebouwing. Gezien de locatie in het buitengebied, gebrek aan struikgewas (dat als dekking kan dienen) en afwezigheid van vee in de schuur is geschikt leefgebied voor huismus afwezig. Verder zijn tijdens het veldbezoek geen nesten waargenomen in de schuur of onder het dak. Openingen in het pannendak van de woonboerderij die toegang kunnen bieden tot nesten van huismus op de locatie waar de verbinding naar de aanbouw zal worden gerealiseerd zijn niet aanwezig. Gezien de afwezigheid van leefgebied kunnen nesten van huismus in het plangebied worden uitgesloten.

In de schuur zijn wel nesten waargenomen van winterkoning en merel. De nesten van deze algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd. In de bomen zijn geen jaarrond beschermde nesten waargenomen tijdens het veldbezoek.

Het plangebied is matig geschikt als foerageergebied van een aantal soorten roofvogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd of sperwer. Dit geldt vooral voor de randen tussen het plangebied en de aangrenzende akkers, hoewel ook deze geen hoge kwaliteit hebben door het intensieve agrarische gebruik.

---

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

³ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten in relatie tot het plangebied zijn aangekomen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt.

Waarnemingen van een aantal beschermde soorten vleermuizen zoals, gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger zijn bekend vanuit de directe omgeving van het plangebied (Quickscanhulp.nl). Bomen met geschikte holtes of scheuren die kunnen leiden tot verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn niet aanwezig in het plangebied. Daarnaast is de te slopen bebouwing onderzocht op openingen die kunnen leiden naar verblijfplaatsen van vleermuizen. Er zit ruimte achter de boeiboorden van de te slopen schuur die geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. Geschikte openingen in de woonboerderij op de locatie waar de aanbouw zal worden gerealiseerd zijn niet aanwezig. Aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in de schuur kan niet worden uitgesloten.

Het plangebied kan mogelijk onderdeel zijn van het foerageergebied van vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Verder vormt het geen onderdeel van een belangrijke vliegroute van vleermuizen door het ontbreken van aaneensluitende rijen opgaande beplanting of brede doorgaande watergangen.

Het plangebied is geschikt voor diverse grondgebonden zoogdiersoorten zoals aardmuis, veldmuis en bosmuis (Quickscanhulp.nl). Voor deze te verwachten algemene soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van een aantal niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten, zoals das, eekhoorn, boommarter en wolf (Quickscanhulp.nl). Gezien de terreingesteldheid zijn deze soorten niet te verwachten in het plangebied. In de opgaande beplanting in het gebied zijn geen nesten of holtes geschikt voor eekhoorn en boommarter waargenomen. Sporen van das, zoals wissels of graafsporen, zijn eveneens niet aangetroffen in het plangebied. De wolf is een zeer zeldzame soort in Nederland en de waarnemingen in Friesland betreffen enkel incidentele waarnemingen van doortrekkende dieren.

De beschermde amfibieënsoorten bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander en bruine kikker zijn bekend uit de directe omgeving van het plangebied (Quickscanhulp.nl). De sloot aan de noordzijde van het plangebied biedt geschikt voortplantingswater voor deze soorten. Ook biedt het plangebied marginaal geschikt landbiotoop. Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn niet bekend uit de directe omgeving van het plangebied (Quickscanhulp.nl). Geschikt biotoop voor niet-vrijgestelde soorten is ook niet in het plangebied aanwezig.

In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen gedaan van het gentiaanblauwtje, zilveren maan en noordse winterjuffer (Quickscanhulp.nl). Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop (watergangen met krabbenscheer, moerassen en heidegebieden) voor deze en andere soorten beschermde ongewervelden, zijn deze niet in het plangebied te verwachten. Deze waarnemingen komen naar alle waarschijnlijkheid uit de natuurgebieden in de omgeving.

Waarnemingen van de beschermde reptielensoort levendbarende hagedis zijn bekend vanuit de directe omgeving van het plangebied (Quickscanhulp.nl). Gezien de terreingesteldheid en het ontbreken van geschikt biotoop, zoals vochtige tot natte heide- en veengebieden, worden deze soorten niet verwacht in het plangebied.

Waarnemingen van beschermde vissoorten zijn vanuit de directe omgeving van het plangebied niet bekend (Quickscanhulp.nl). Beschermde vissoorten zijn ook niet in het plangebied te verwachten vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater.

TOETSING

Als gevolg van de plannen zullen geen jaarrond beschermde nesten verloren gaan. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten kunnen daardoor uitgesloten worden.

Bij uitvoering van het plan wordt het plangebied mogelijk minder geschikt als foerageergebied voor buizerd en sperwer. Het plangebied vormt echter hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied van deze soorten en bovendien is in de directe omgeving in ruime mate alternatief en hoogwaardiger foerageergebied voor deze soorten aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden dan ook niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de werkzaamheden gaan mogelijke verblijfplaatsen van vleermuis verloren in de te slopen schuur. Nader onderzoek naar vleermuizen is nodig om te bepalen of er verblijfplaatsen aanwezig zijn in het gebouw. Op basis van het nader onderzoek kan worden bepaald of negatieve effecten op vleermuizen optreden en of een ontheffing van de Wnb moet worden aangevraagd.

Het plangebied zal naar verwachting niet volledig ongeschikt worden als foerageergebied voor de te verwachten vleermuissoorten die in het plangebied foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen, ten gevolge van de werkzaamheden, treden niet op.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdier- soorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN - voormalig Ecologische Hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Fryslân uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid).

NATUUR BUITEN HET NNN

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied.

INVENTARISATIE

In het kader van de Wnb beschermde gebieden liggen op ruime afstand van het plangebied. Het meest nabijgelegen beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied 'Van Oordt's Mersken' dat gelegen is op een afstand van circa 14,5 kilometer ten noordwesten van het plangebied. Het meest nabijgelegen NNN-gebied ligt direct grenzend aan de noord-, oost- en westzijde van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als 'Natuur buiten het NNN' omvat een bosstrook die

op circa 700 meter afstand ten noordoosten van het plangebied is gelegen. Het meest nabijgelegen weidevogelkansgebied is gelegen op een afstand van circa 9,5 kilometer ten noordwesten van het plangebied.

Beschermde gebieden rondom het plangebied (rood). Groen: NNN. (bron kaartondergrond: ruimtelijkeplannen.nl).

TOETSING

Het plangebied ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied 'Van Oordt's Mersken'. Er zijn in potentie effecten mogelijk door externe werking. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebieden door bebouwing, (water)wegen en agrarisch gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Over deze afstand kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000- gebieden. Daarom is een AERIUS-berekening gemaakt waaruit blijkt dat tijdens de aanleg- en gebruiksfase geen sprake is van stikstofdepositie boven 0,00 mol N/ha/jaar in stikstofgevoeli-

ge habitattypen van Natura 2000-gebieden. De berekening is gerapporteerd in Notitie stikstofberekening (BügelHajema Adviseurs, 18 december 2019).

Gezien de afstand tot de beschermde gebieden en de aard van het plan, zijn geen negatieve effecten te verwachten op het NNN, natuur buiten het NNN en weidevogelkansgebieden. De ontwikkeling is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Conclusie

Op basis van de uitgevoerde ecologische inventarisatie (d.d. 13 januari 2019) is gezien de aangetroffen terreinomstandigheden en de aard van de ontwikkelingen een nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan. Als gevolg van de werkzaamheden gaan mogelijke verblijfplaatsen van vleermuis verloren in de te slopen schuur. Nader onderzoek naar vleermuizen is nodig om te bepalen of er verblijfplaatsen aanwezig zijn in het gebouw. Op basis van het nader onderzoek kan worden bepaald of negatieve effecten op vleermuizen optreden en of een ontheffing van de Wnb moet worden aangevraagd.

In verband met de soortbescherming van de Wnb is daarnaast nodig om bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels.

Er treedt door stikstofdepositie of andere factoren geen negatief effect op in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermde Natura 2000-gebieden. Een vergunning van de Wnb is dan ook niet nodig.

Een nadere analyse van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. De ontwikkeling is op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de Verordening Romte Fryslân.